

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 17 (89)

Львів, 1-го вересня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Огодошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Четвертірічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Лемківщині грозить голод.

В наслідок цьогорічної посухи населенню Лемківщини грозить голод. Стан урожаю дуже лихий. Такого злого стану плодів не занотовано тут від кількадесяти літ. Догото половина хліба лежить у полі й гние, бо слота не дозволяє всушити й звести збіжжя. Капусту, карпелі й другі городовини знищили гусениці. Щоб унаслідок голоду не

повстали на Лемківщині пошесні недуги, повинні компетентні чинники завчасу прийти з помічною агрономією селам. Зокрема Український Комітет в Америці повинен прислати на відповідні руки більшу грошеву поміч, щоб зберегти наші села перед голодовою моробою. Хто скоро дає, цей двічі дає.

—0—

Тридцять тисяч паломників.

На Маркіяновій Горі з нагоди 100-ліття появи „Русалки Дністрової“.

Щорічне Свято на Білій Горі в Підлисею, в честь Маркіяна Шапкевича, злучене з появою перед століттям „Русалки Дністрової“.

У святі взяло участь 30 тисяч українських паломників зі всіх сторін З. У. З. З далеких околиць прийшли прогульки взірчево організовані. Лад підчас богослуження вдержували соколи з повіту під проводом доктора Мучія, українця лікаря з Одеського.

Саме свято почалося в 10 годині привітанням Ексц. українського Епископа зі Львова, Кир Никити Будки. Здовж, від окремо побудованих вігальних воріт з написом „Вітай Владико“ — аж до Маркіянового Хреста, уставився довгий шпалір, зложений з Соколів, Лугів і впорядчиків свята. Посередині цього шпаліру, при вході уста-

вилися оркестри зі Золочева й Олеська, хор українських литомців та українське духовенство Олещини й Золочівщини.

Хор львівських богословів привітав Епископа гучним „Многаа літа“. Після цього під проводом Епископа похід прямував під звуки оркестри до пам'ятника Маркіяна. Торжественну Хвалу Богу відправив Ексц. Никита в сослужбі дооклицьких оо. Деканів і Парохів. Після Служби Божої коротку промову виголосив Е. Кир Никита, відтак відбулася на могилі Невідомого Стрільця панакхид. Була це найзворушливіша частина свята

По святочних відправах відбулася друга частина свята з промовами, співами і т. д. Цим разом на Підлисі не було крикливих жидівських крамарів.

Наступ на останні українські виховні позиції.

Під таким наголовком писало недавно „Діло“ про стан і положення українських шкіл. По вступних замітках, говорить автор статті І. Г. про злегковаження декларацій, бувшого куратора Гадомського, заборону на дитячі садки.

„Староство в Ряшеві, рішенням з 18 червня 1937. ч. стов. І. 368/37 відмовило дозволу на дитячий садок у Бонарівці, „бо нема потреби закладати там диточий садок“. Староство в Березові, рішенням з 1. липня 1937. ч. пол. 6/49/37 відмовило Повітовому Кружкові Рідної Школи в Сяноні дозволу на заснування дитячих садків в українських громадах „дезем увікнення розпущення енергії сполічней“, бо „Т. Ш. Л.“ (Товариство Школи Людової) зголосило в старостві намір вести літні кольонії в громадах: Лубні, Улочі, Іздебках, Глудні, Селисках, Павлокомі, Вітрілові й Рабівці; „Звіонзек Праци Обивательской Кобет“ в Невесітці, Кінськім, Яблоніцї Польській, Темешові й Горощівці. Одночасно „З. П. О. К.“, як також „Кола Господинь Вейскіх“ хотять влаштувати кольонії у Варі, Гута-Поруба, Видрній і Голодне та по інших місцевостях“.

Цікава теж згадка в цій статті, що радіо інформувало, чим займаються польські півколонії. Отже три основні справи. В тих півколоніях: 1) вчать по польськи говорити, 2) вчать по польськи співати й 3) дають тричі денно їсти. („Діло“ ч. 178).

За 5 злотих будете мати книжку п. и. **ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ**, Ю. Тарнович, **УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНИ**, І. Бугери, та **СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ**. — Замовляти у Видавництві: **„НАШ ЛЕМКО“**, Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

—0—

Хто ширить московсько-жидівську комуну

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Ще не так давно, були ми свідками, як якась невідома тоді рука закидала наші села комуністичними бібулами. Такі большевицько-жидівські „маніфести“ причіпали якісь темні типи до дверей наших хат, до вікон, до придорожніх дерев, капличок, в одному селі навіть до дверей церкви задів якийсь безбожник таку комунар-жидівську шмату.

Зміст таких „маніфестів“, навіть як на фантазію большевиків, дуже нещайкий — самі беззастанно повторювані теревені, небеліци про українські „буржуазні“ партії, як то вони пішли на службу найзавзятішого нашого ворога Гітлера, або про нечуваний в світі рай на Україні, під владою большевиків і такі інші дурниці; в цілості заклик до творення на наших землях так званого „фольксфронту“.

Спорити з такою писаниною — очевидно — не будемо, немає з ким і з чим! Задобре знає кожний свідомий українець про цей рай, про ці міліони наших селян, що померли голодовою смертю на Україні, про наших братів з над самого кордону, що їх цілими селами вивезли на Сибір, а на їх місце поселили москалів, про ці тисячі-тисячі наших селян, які каряться на Соловецьких островах, про ці розстріли, що ніколи не втихають по льохах Г. П. У. — усе це задобре знають усі свідомі українці.

На большевицькі кличі дався там не один „набрати“ в час великої революції, в 1917 і слідуючих роках. За що помилку заплатив не один у червоному „царстві“ дуже криваво та ще до нині платити. Але бодай не дається вже в такий страшний спосіб ошукувати! Тому то большевики продумали нову шмату — фольксфронт! Що це за звір? Це московська жидо-комуна, бачучи, що на старі вульки вже годі більше ловити рибу, наказав всім жидикам та їхнім прислужникам старатися зеднати всяких соціалістів, радикалів та їм подібних в одну організацію, що її завданням є поборовати націоналізм серед усіх народів. Це дуже хитрий та фарисейський план. Ані слова згадки немає про те, що цей фольксфронт має бути лише зна-

рядлям у руках Москви, що в Йому все робиться під диктат комунарів. Що більше! Московська жидо-комуна поручила своїм агентам не вести тимчасом протирелігійної пропаганди, а навпаки, старатися приднати до цього фронту навіть християнські організації, обріхуючи їх тим, що ніби то національний рух грозить теж і релігії. Такі спроби були у Франції.

Жидо-комуна кличе до об'єднання з нею всіх „без ріжниць релігійних переконань“. Подумайте тепер любі Читачі: скільки тисяч вистріляла комуна священиків, невинних людей, скільки тисяч церков замінила на протирелігійні музеї, безбожницькі кіна, новопонтанські театри, а тут — заклик до всіх „без ріжниць релігійних переконань“. Може протверезилась комуна? Може дозволяє явно вірити в Бога, може перестала кривою передсудувати релігію, коли вона так чемно просить і закликає віруючих у Бога до об'єднання з нею?

Та що будемо бавитись у здогади, коли є ясно як сонце річчю, що „людови фронт“ це найовіша большевицька провокація — штука знайти нові жертви, нових шабисгоїв!

Одні шабисгоїв шукає комуна сьогодні й на Лемківщині. Хто друкує та розкидає большевицькі летючки? Кожний комуністичний процес виявляє цих Мошків, Гершків, Срулів, Абрумів, Ройзів та інших „українців“ з закритими носами!!! Можемо ще точніше сказати, що большевицькі летючки друкують жидики з Волни, на що вказує велика скількість московських слів і складня. Вони теж, оці жидики є рознощиками такої літератури.

У цій поганій комедії одно є лише сумне для нас: що й на Лемківщині знаходяться наші люди, що служать жидам у цій роботі за шабисгоїв. А шабисгоїв — це нещасна порода християнських людей, що жидам у печав палять, долівку миють, паршивих жидят годують та іншу понижаючу роботу роблять, якої вигідним і хитрим жидам не хочеться робити! Вони й летючки кольпуртують!

Брати Лемки! Чи не сором для нас, щоб серед Вас таких гордих

і твердих найшлися шабисгоїв? Щоб вони помагали жидам ширити отрупу по наших селлах? Щоб скидали святі образи зо стін? Щоб скиталися наші отуманені хлопці в тюрмах за жидівсько-московські інтереси? Лиш тверезо та довго подумати — чи це чест?

Ще одно. Позірно дивна теж річ, що розкладаво комуністична робота сягає своїми коренями аж до — читалець Качковського. Багато нашлось би на це доказів. По цих читальнях недалеко „зеленої смужки“ (чехослов. кордону) можна цікаві річі знати: газети большевиків „Знамя Росії“ й другі, на куртині в одному селі большевицький серп і молот і т. д. Запитаєте, звідкіль це там береться? — Москвофільство так тужно задивлене в Москву, що затрачує почуття краси — чи біла царська Москва, чи червона большевицька — байдуже! аби Москва! Та ще сумніше, що теперішні дорадники отця Якова Медведського також з цих кругів та — відай — чи не тримають за комуністами?!! Вони самі підривають авторитет і повагу церкви...

Одначе ми кріпко віримо, що так давнього типу як теперішнього большевицького — москвофільство щезне з Лемківщини, бо ця тверда земля не любить штучного погною, в неї багато ще, багато цілющего, рідного, здорового корму... д-н.

—o—

Слава Лемківщини.

Дня 29 серпня обходитиме Чит. „Просвіти“ у Володжі 30-літній ювілей свого існування. Це одинокі маніфестаційне свято в бере-зівському повіті, а також всієї Лемківщини.

В дні ювілею покажемо, що ми живемо й хочемо жити — бо це свято буде доказом, що й на Лемківщині пливе невисушаща праця для „Просвіти“.

В дні 29. VIII. на ювілей до Володжі. Програма ювілею подана буде на афішах.

За Виділ

Андрусечко Іван.

В. Пелех.

—o—

Ми діти славного, українського народу!

(Кум Фецьо оповідає кумові Петрові о історичній славі українського народу, та о його ворогах!.. лемківським говором).

— Барс ми ся тота Ваша бісїда подобат, штосте мї ей гнєска рано по дорозї повідалі!.. — отзиватся кум Петро до кума Феця, як юж оба разом з торгу з Риманова домів ся верталі. — Іщїм такої красної бісїди ніколи не почув, так мї она вшитко в голові розяснила!.. Барс мене потїшила тота благословенна, сьвата правда, штосте мї ей куме гнєска рано відкрили!.. Тота правда, же мї ніяки не маскале, але же мї рідни діти великого і славного, українського народу!..

— То хвала Богу!.. — отповідає му Фецьо. — Дякуйте Богу, же тота велика, сьвата правда так Ваш розум просьвітїла і так Ваше серце ушасливила!.. А знаєте Ви, куме, чом так?.. а то так, бо то наша рідна, прадївська і правітївська правда, котру ріжні запроданці і маскале хотят нам юж од давна з нашого сирця видерті!.. Як хочете, куме, то Вам оповім, і яку то сий велику і широко славу і силу наши рідни предки здобули!.. — Оповідajte мї зараз, мій дорогий куме і приятелю, што наміряте!.. — отповідає му Петро. —

Бо коли ми діти українського народу, то яби тепер хотів вшитко докладні ся вивідати, што то ся давно в наших сторонах, на нашій рідній, прадївській, українській землі діяло?!.. Які часи і які люде ту были?! —

— Штоє діяло?.. — продовжат свою бісїду Фецьо. — Тотоби я Вам, куме Петре, ані через два дни вшитко до одного не опові!.. На тоби треба груби, гісторични книжки читати, што то іх наши українски вчени писали і довго над тим думати!.. Бо велика то, богата і красна тота наша гісторія, же ей так пильно і коротко переповісті не годен!.. Але, што знам і штом годен, то повім!.. —

— Ойже ле, повідajte мї камсорі, куме Фецю, дашто з нашої рідної гісторії, — перериват му Петро, — бо мї юж не на ждано, так мї тота Ваша золота бісїда серце розігрїла!.. —

При тих словах Фецьо зняв сїя з голови капилюх, витяг якієсь мале фашеліца (хусточку) з кишені і повертав сий лице, голову і чело!.. Бо соньце барс грїло, адже ся здувив і вода му на тварь виступила!.. Йому ся здавало, же тото тепле й ясне соньчице іщі ніколи так мило і весело, як в тот понедїлок, в наших

рідних, лемківських горах не сьвітїло!.. Адже смотрит по тих горах наоколо і за хвілю повідає:

— Цї видїте тоти гори наши, Петре?.. Знайте тото і запамятайте сий, мій куме Петре, же по тих наших українських, лемківських горах, по тім нашім українським Бєськїді, колїсї давно, давно славни старо-українски князі, наши бояре, наши славни дружинники ходили!.. Видите, Ви, яке тото соньце ясне і веселе?.. Як воно своїм сьвітлом наши гори, наши долини, наши ліси, наши потїчки і поля ясно освічат?!.. Адже так само колїсї давно і наша гісторична слава з Київова, з над Дніпра, — з Галича, з над Дністра, і з Володимиря сьвітїла і цілу нашу, правітївську землю, а так само і наши лемківски гори освічала!.. Наши предки мали свою власну державу, найсьильнішу на Сходї Европи. Місто Київ звалось „Мати українських городів“!.. Наши князі — таки, як Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Роман Галицький, Данило, што му Римський Папа корольську корону прислав, Лев, Ярослав Осьмомисл — то были правдини сьвітїла нашого українського народу!.. І други народи наших предків поважали!.. Наша княжна Анна Ярославна була королевою Франції!.. А і ту в наших околицях, мій милий куме, лишилися сьлїди на-

I. Ш. Лукавиченко.

Зрадник.

Вночі забрали Грабикового Івана. Перекинули цілу його хату до гори ногами, а потім його забрали і закутого повели у тьму ночі. Не казали, чоґо шукали у старих перинах, в стрісі поза кровками, в стайні, в снопах і околотах, поза образами!.. но — всюди і!.. нічоґо не знайшли, а Івана таки взяли і його повели закутого в кайдани не знати куда!..

Мала Наталочка гірко-жальсно плакала, бо недобрї „пани“ скинули її маленьку з лїжка й забрали її тата.

— Де тата? Де тата? — питала мама, а Іваниха тільки заливалася сльозами й вспокоювала дитину словами, в котрі сама не вірила!.., що зараз тато верне!..

Ціле село рекло: це Ланчин Матвій доніс на Івана! Івана взяв...

А якже? Івана Грабика поважає ціле село. Іван дораджує всім краще, як сам адвокат; Іван за всіма заступається. Іван веде читально, кооперативу, повигаєв жидів зі села!.. Іван!.. а він: Матвій що? Звичайний газда! А оба разом у війську служили, а тепер він тут у селі мудрее й Україну буде! Диви на нього!

Пшов Матвій і!.. наговорив на Івана.

Іде Матвій в поле, ніхто навіть на нього і не гляне, хїба що плоне за ним! А Матвій іде й все бачить!..

Оре Матвій у полі, ніхто навіть частя не побажает. Видїє з церкви, ніхто з ним не привитається. Ходить Матвій, як несвїй.

Іваниха копає картоплю. Зимний вітер дме в самі очі, аж сльозинь качанїють на обличчі. Копаете сама, а Наталочка бавиться на межї картоплею.

Матвій вертає з ліса, а Наталочка голосно кричить: „Де тата?

Де тата?“ Пристанув Матвій і глядить хвилину то на дитину, то на Іваниху і важко думає!..

— Щастє Боже, сусїдко! — сказав врешті.

Іваниха підвелась і сльозинь обтирає.

— Дай Боже! — відповіла й піднесла кіш з картоплею, щоб успати до міха. Матвій підійшов ближче і помаґает.

— Нема Івана? — питає.

— Ні чулки! — відповідає Іваниха та плаче, а мала Наталочка підбігла до мамї й шебече: „тата нема! тата нема!“

Матвій геїби постарївся, він мовчки, згорблений до хати помаїджав!..

Перед вечером згорїла хата Матвія, а на згарїщі знайшли його кости. Сам себе покарав!..

Кажуть, що до того злочину вкїнула його чорна совість, яку має кожний зрадник свого народу.

шой історичної слави... Там наприклад, діє сепаратистський рух. Там наших князів мало наше „Високе Місто“ стоять, мурами і валами наоколом обведені... А тепер тоти мури під земльов ся криють... Там наши князі свою вартину мали... А місто Риманів од нашого славного, галицького князя Романа свій початок і свою назву має!...

Підчас той бесіди наш Петро Йшов і нич не гварив, лем слухав. Йому ся здавало, же він діє по якімсь іншим світі, якби по раю, ходит, та же му ся ноги землі не дотикають. Його тварь то червоного, то зас бідла. Нарешті так пові:

— Зачекайте но, мій дорогий приятелю!... Так мій проповідате, як даке евангелію... Переврийте дакус, бо не витримаю... Бо мій серце то з радости, то аз смутку прасне!... З радости, же в нас так щасливо і так славно коліси біло... А аз смутку, дієся тоя швидко поділо!...

При тих словах обом нашим кумам слези в очах стали і потічками по тварі спливали. Оба зишли з дороги на бік, приклали сій на коліна і поцілували тоту рідну землю, по котрій наши князі, наши бояре і тивуне, наши рідні предки ходили. Так встали оба і пішли зас на дорогу, котрой в тих давних часах напевні іші не біло. Зближилися юж так меджі ліси, до того місця, што го Пан Біг отступив, ди то то, зачаруване й обгоржене, темно-жовте шатро стоїть!... — Пекби

ті біло, бодайсь біда щезла, жеби моці не мала!... — подумали сій обі і палонули в той бік, жеби тотя суета камскорі ся од нас спрятала і щезла!...

— А диж то хтоді били Маскале?!... — пробісудував Петро. — В тім часі, колі то наши історичні предки таку славу і силу, такий гонір міджі нашими народами мали?!...

— Маскале?!... — отзивався Фецьо. — Маскале — то біло хтоді, куме, диже, азійско-монгольське племени, то біла темна і дика орда, котра на самій півночі Східньої Европи ся крила... І тотя то маскальська орда, мій куме, з іншими, дикими, азійськими ордами на нашу рідну, українську землю напала, нищила і руйнувала... І так, наприклад, в 1169. році маскальська орда — під комендов свого князя Андрея Боголюбского — зруйнувала Київ і барс дуже наших родимців вигубила!... І тотя сама червена нитка через цілу нашу історію аж до сепар ся тягне!... Зато то я Вам, куме, гнеска рано повіда, же Маскале, або, як іх зовут, „русски“, то наши одвічні вороги, шо наш нарід губили і наш рідний край пустошили... Бівше, як огня, треба ся нам того планного насіння варувати!...

По тих словах сіди сій оба в ліську на траві. Кождий вивня з цаністри (шкіряної торбинки) свою мерендію, жеби ся покріпити, бо іх іші дальша бісідя по дорозі чекала!... Ваньо Кролицький.

Мандруймо по рідних селах.

(Докічення про Велику Росточку)

Школа в Росточці існує вже понад 120 літ. Спочатку се була звичайна хата, в котрій дяк навчав росточських дітей азбуки. Пізніше за старанням Кузми Мериці, побудувано теперішню, деревляну школу, до якої впроваджено кваліфікованого вчителя. До того часу була вона однокласовою, а тепер, з пристроєм шкільних дітей, двокласовою.

Одначе хоч так, досить давно існує в Росточці школа, то проте не мало росточанів, з браку заінтересування до позашкільної освіти, по скінченні школи, забуває цілковито азбуку.

В 1913 р. założено в Росточці Парохіальну Читальню, а за якийсь час, по її заложенні, założено ще чит. Качковського, яка поза устюю діяльністю не провадила ніякої ділової праці,

В часі війни мали росточани багато клопотів з хованням своїх добуктів перед реквизиціями австріяків і москалів, котрі тягли, що під руки попало.

Сама війна отворила росточанам очі на широкий світ.

З кінцем війни Росточку проходили Стрільці й старшини українського полку, інтернованого в Новому Санці.

Хтось перепроваджував їх звідси даліше на схід, де ждали їх ряди овогої війська.

Під замігом перепроваджування їх арештувано пізніше мешканця Росточка — Анто́на Єдника, котрий просидів 6 тижнів у тюрмі, Вернув домів хворий на тиф і помер. Казаки в тих часах росточани: „будете мати своє“ а на вожі росточ-

кої церкви лопотіли наши жовто-блакитні прапори.

З того часу, росточську темряву продирали, шо раз то ясніші лучі нашого світла.

В 1927 р. росточани з власної волі й охоти за парохіальну о. Михайла Бубяка заложили в Росточці читальню „Провітні“, до якої вписалося 41 членів і, хоч члени читальні стали дитинята на тих, що хотіли більше забав, і тих, котрі хотіли більше книжок то проте читальня, за час свого існування, дала кількадесят переставлень, вела живе вивозичання книжок, поширала пресу, сасвом, — слово: „українським“ зробила в Росточці не страшним.

В кілька місяців по заложенні читальні заложили росточани, у своїй Росточці, першу в новосандецькому повіті українську кооперативу, котра існує ще до нищинного дня — та має тільки шо хибу, шо ще не вмер у ній дух „музичної компанії“. А з того музично-алкогольного дуча повстало у Росточці вже не мало зла.

Повстали між членами читальні і кооперативи: непорозуміння, зазвисть, злоба й ненависть, котра перемінилася в лють — засаду: „Як не маеш на поконання swojego брата правди і сили, то злюбим сасвом шепотом мордувати його й розпалити“.

З такої атмосфери особистих порухунків зробилася у Росточці політика“.

Читальня „Провітні“ в Росточці розвязана. Вношені рекурси, другий підписало 59 повнолітніх мешканців Росточки, не були успішні.

Кооператива ліпала під Варшавськй Кооперативний Союз.

Зажожена в 1935 р. у Росточці читальня Качковського не проваляє, майже, ніякої ділової діяльності.

Сьогоднішня ситуація у Росточці робить вражіння, що час не дозволить росточанам погубитися на мавніцях нищинних днів.

Н. Ка.

Церковні брокати, борги, френдзіл, панаму і пінки Д. М. С. до вишнания фелонів і фан, готові фелони, фани, пауки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадло

купуйте й замовляйте в українськй кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в П селлах: у Львові, Руська ч. 20, в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ЛОВИНКИ

Як марнуються великі здібності. У селі Бонарівці коло Стрижева викрили, що один молодий господар виробляє руминим способом паперові двадцятьзолотіки. Гроші пізнали від правдивих тому, що фальшиві були ясніші та на гіршому папері підроблені. Винного арештували, розправа відбудеться перед судом присяжним у Рясеві, оборону веде українськ, адвокат Г. Ничка з Фриштата. Грошей не вільно підроблювати, за це високо карають, одначе в цьому випадку оборона повинна вказати, що обвинувачений не міг виробити таких фальсифікатів, які не тяжко було би розпізнати та він теж не з жадоби захотів вивити свої здібності.

Може кращі большевицькі відзнаки? В Улочі над Сяном, на Вознесення був празник. Побожні люди по святій Хвалі Божій купували собі ріжні пам'ятки з цього відпусту. Так теж і Осип Ковальчик мав приблизно невеличку синьожовту ленту та на ній образець Матері Божої з Ісусом. Це не подобалося одному „панові“ з Мриголода, казав що „відзнаку“ вкинути, бо такого не вільно носити.

Не вільно вивозити збіжжа за граніцю. Рада міністрів видала розпорядок, яким заборонила від 1. серпня ц. р. на цілий рік вивозити з Польщі лшеницю, жито, продукти їх перемелення, овес, отруби.

Грім убив стареньку матір. Дня 14. липня ц. р. вдарив грім у хату Беньковського у Вітським коло Сянока та вбив у хаті його стареньку матір Анну. Хата згоріла до тла, шкоди великі.

Пропав у Філях Сяну. В селі Дібріві коло Динова втопився в Сяні молодий польський студент теології, що приїхав з Дембці коло Рясева до свого товариша в Дібріві.

День святий треба святкувати. В селі Голучкові повіт Сянік, господар Гриць Пшко рвав черешні в дні празника Пренайсвятішого Серця Ісуса й в дні святого Петра й Павла, хоч в цьому дні в місцевій парохії річний празник — та разом з жидами поїхав він до Сянока продавати ці нещасні черешні. Пам'ятай недобрій чоловіче, що Господь усе бачить, маеш шість днів до праці,

семий Божей треба шанувати. Що тобі з достатків, як ласка Господня відвернеться від тебе? Не роби цього більше, щоб по невчасі ти гірко не жалувів!

Замало дають кави... В селі Лодній коло Сянока провадять якась „добродійка“ зо Сянока для місцевих польських дітей „дівакольною“. Цікаве, що діти з тої піркольної (щось около 25 штук), коли йдуть з своєю панєю на прохід і подорожі подибають у саді яблука, або в полі горох, моркву — як саранча все погризають, хоч ця пані це все бачить. Яка наука в такій „виховній піркольній“?

Поліціянти мають бути чемні й тактовні. У звязку з випадками, де поліціянти ставилися прилюдно до інтересів невідповідно, головний командант поліції генерал Заморський оголосив характеристичний приказ до всіх поліційних одиниць. Приказ зазначає, що поліціянти мусять відноситися до публіки як найбільше чемно й тактовно. Строго забороняється вести розмови підчас служби насмішливо і т. п.

Прислайте дописи й передплату — від Вас залежить, чи часопис буде стаю на 12 сторінок.

Слабій рік для пасічників. Пасічники в Лемківщині завелися цього року на бджолах, які дали дуже мало меду. Причину слабого року пояснюють посухою. Пасічницка праця не оплатилася. Ще гірше з цьогорічними зборами збіжжа, ледь ви насіння вернеться. За те овочеві дерева зародили незвичайно обильно, але овочами не відженеш голоду від хати. Найгірше буде з зимівлею домашніх тварин, бо паші теж обмаль.

Грім спалив нафтовий закін. В часі бурі, що перейшла над короснянським повітом, ударив грім у нафтовий закін фірми „Альма“ на території села Вітрю. Закін з улажденням згорів до тла на шкodu 30 тисяч зл. Також в інших громадах були громи.

Ограбили двір у Пятковій коло Добромля невідомі озброєні бандіти; забрали все, що представляло вагіть. Грабунок тривав дві години.

Передплатники в Америці й Канаді

прислайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Нова Світ, 22.

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКЕРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛДЖЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

Напад на ратушеву сторожу в Тарнові. Якійс ножівники замордували на ратушевій вежі в Тарнові двох нартівників та зрабували своїм жертвам около 120 зл. Поліція арештувала одного ножівника, на якому найшли свіжу кров.

Вже появився Ювілейний Календар „Просвіти“ на 1938 рік. Календар має понад 250 сторін друку і коштує тільки 1.20 зл. Читальні, кооперативи та всі інші установи і свідомі громадяне подбають, щоб цей календар знайшовся в руках кожного українця, бо „Просвіта“ на це заслуговує. Питайте за ювілейним календарем „Просвіти“ по всіх книгарнях, Філіях і Читальнях „Просвіти“, кооперативах і в мужів довіря „Просвіти“. Зголошуйтеся на продавців календаря за відповідною винагородою. Кожий покупець знайде в календарі ще й стінний на 1938 рік як безплатний додаток. Замовлення слати на адресу: Книгарня „Просвіти“— Львів, Ринок ч. 10/1.

Пам'ятки нашої слави. Український учений, др. Ярослав Пастернак зі Львова переводить розколи в Крилосі біля Галича. Він віднайшов давню пошуквану найбільшу святість Галицько-Володзьмирської Держави, саме катедру княжого города Галича, побудовану нашим українським князем Ярославом Осмомислом у половині XII сторіччя. Це величава будівля, яка дорівнює соборові святої Софії в Києві. З усіх сторін краю напливає український наріч, щоб оглянути пам'ятки нашої слави.

Чи Ви вже закупили шкільні підручники для шкільної молоді? Як ще ні, замонтє їх негайно в Книгарні Рідної Школи, у Львові, вул. Сикстуська.

Штрайки. В тартаках у Грибові, Фльоринці й Поляні, повіт Новий Санч заштрайкували всі робітники, домагаючись 10 проц. підвишки за працю та збірної умови.

Початок науки в школах назначений на день 3. вересня.

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЕГАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим
братом!

Арештували комунарського агітатора в Криничі, козала з Поворозника, побратима інж. Сергія Дуркота, що агітував за виїздом до „большевицького раю“.

Не вільно фотографувати у прикордонній полосі, вдовж цілої Лемківщини, у пасі 30 км. від кордону. Амаратор у прикордонній полосі можна робити знімки виключно на терені свого об'єкта. Знімати в інших місцях заборонено; кара за цей переступок до 3 місяців арешту, або 3 тисячі зл. гривни, або обі кар'єри разом.

Новий український літак в Америці. Наші брати за океаном закупили новий літак за 10 тисяч доларів. Літак назвали ім'ям столиці України „Київ“. Це разом з літаками „Україна“, „Львів“ уже третій у українській авіації.

Померла дружина Богдана Лепкого. У Кракові померла 9. серпня ц. р. Олександра Лепка, дружина відомого нашого письменника Богдана Лепкого, у 60. році життя. Похорони відбулися в Кракові в середу 11. серпня. В. І. П.

Кара за святотатство. В Новому Санчі відбулася судова розправа проти 18-літнього Феся Молодця, що вкрав із греко-католицької церкви в Матіївці золоту чашу зі святими Тайнами, які під церквою висіли на землю. Чашу розбив і продав коршмареві за кілька папіросів. Його засудили на півтора року в'язниці й 5 літ у заведенні для неоправаних. А що з коршмарем за купно краденої речі? Його треба

Зернята диких яблунь і груш купує по високих цінах фірма

А. Терпеляк

Розсадишки овоч. дерев та насінне господарство в Залукві, почта і станція Галич. — Телефон Галич № 1; ПКО № 500.855. — Поучення, як треба збирати зернята, щоб були придатні до вжитку висілаємо поштою. — Перед збирання зернят жадайте поучень та інформації!

строго покарати, бо як жиди не будуть купувати крадених речей, не буде крадіжній ані святотатств.

Ще одна пивка. Жидаське насіння напосілося на рештки карпатського багатства, тому буде в Тарнавіці паровий тартак, щоб глотати смерекі й ялиці. Цікаве, чи додержатъ хоч умови, що на цьому тартаку мають працювати місцеві люди?! Тарнавчани не дайте себе за шпірїтайку продати...

Згоріло приходство. В Жегестові згоріло внаслідок необережності з вогнем ціле греко-католицьке приходство зі всіма забудованнями на шкodu біля 30 тисяч злотих. Гарна почалася господарка... в Жегестові згоріло приходство... у Криничі продають...

Повідомляємо всіх наших Дописувачів, що всі листи ми одержали та в чергових числах помістимо всі дописи. Ми шануємо кожне слово з нашої Лемківщини. За це передплатити нам нових передплатників.

Хто виконав атентат на полк. Коца. Бомбовий атентат на полк. Коца виконав Войтих Беганек, зо села Ружополе повіт Кротошин, зодина з кримінальною минушністю. Він згинув від вибуху при заковуванні бомби під відзовою брамою в'їзду полк. Коца.

Вивнок божевільного. В Бечу коло Ясла 37-літній божевільний Гасек замордував сокирою 3 дітей, а жінку й четверту дитину тяжко ранив. Його завезли до Кульпаркова.

Страшна буря навістила села в Березівщині. Сила бурі була така велика, що в Динові, Бахурі та інших селах виривала береги й овцїзї дерева з кор'н'ям. Град величини ліскових орїхів знищив збіжжя, яке ще було в полі й овочі в садах.

Причина повільних живів. Це не в нас, бо наші живива вже кінчаються; але в червоному „дарстві“. Там робітники в полі покидають машини й втікають до міст, бо їх директори не платять їм за роботу, лише робітничими запрацьованими грїшми напихають свої кармаїни та гуляють, а робітничі родини гинуть з голоду.

Язв гусениць. Гусениці білохикапунціні масово нищать поля, городи й сади. В деяких сторонах Лемківщини шезла з піль і городів капуста, яку гусениці вижерли до країн'я. Гусениці треба збирати й палити, щоб урятувати решту городовини.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казки, байки, вірші, сценки, загадки, шарадки, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твої сестричка, братчики має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. вносить річна передплата. (Плодинок число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Добрий заробіток.

Підчас літньої пори, по деяких селах Лемківщини жиди мають спеціяльно - добрий та дуже легкий заробіток. Який саме? А такий, що купують від лемків борівки, черницї, гроби, а особливо малини. Оце має такий жидяга кілька великих бочок — і кожного вечора приносять йому лемкинї повні коші малини тай аспінують до цих бочок. І так що дня, вечером, засипують йому по кілька бочок малинами. За одню кільо малин він платить їм по 0.20 грошів.

Жидяга відставає ці малини більшим відборцям на соки, продаючи їм один кілограм по 0.35 грошів т. є 35.00 злотих за 100 кг. Лемкові, за відставу, платить 10 злотих. Отже остає йому 14.00 злотих чистого зиску. Як так жидяга відставить хоч би тільки 10 бочок малин по 100 кг. то має 140 злотих чистого зиску. А можуть бути і такі, що відставають і по 50. 100 кг. бочок малин. А що лемчата? Лемчата приглядаються, але не приходять до голови по розум, чому жид і жидячина не ходять голодні, босі і в подертих гачатах.

ЖИВИА ВЖЕ СКИНЧЕНІ. ЗБІЖЖЯ В СТОДОЛІ.

Але господар не має тепер часу молотити збіжжя. За те сотки тисяч шурів його молотити. Один шур відає денно кільо зерна. Тому треба негайно випустити тих шкідників. Шурів нищать Ратина й Ратина, пільні миши вигублює Мишина, Застосувани в цілому селі.

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Наша Сандеччина зблизька.

Освітньо-організаційний огляд. (Докінчення).

Неписьменна й без світогляду людина це живучий труп, котрий живе на землі нате, щоби його на всі сторони визискували! Як риба без води, так людина, в нинішніх часах, без знання не може належно жити! Тому сандецький неучу, як не хочеш, щоби ти й твої діти гинули в темряві й були рабами духа — не жалій на рідне друковане слово гроша! А тимчасом наше знання ще на триста дорогах Читальні наші, в нашій Радеччині постигла відома дорога. На їх місце, легенько, понароджувалися „очаги“ Качковського. Діяльність тих „очагів“, крім тих, котрі своє знання черпають з української літературної скарбниці, паперова, або жадна. Далше, про поміч тилів кришнічко „русина“ твориться по селах нашій Сандеччині „Кулка Рольніче“. Під теперішню пору е їх шість, уже, всім. Охотничих Стражи Огньових“ е 6; е також декілька „Звіонкуф Резервістів“ і Л. О. П. П.-ів.

Почитність друкованого слова в нашій Сандеччині така: Глос Подгала, Взорова Загрода, Пльон, Плямик і Промичек, Порадич Спудзельчя, Зедночене, Лемко та Земля і Воля.

З нашого рідного друкованого слова найпочитнішими е: Наш Лемко, Народна Справа, Комар, Наш Прапор, Новий Час, Діло, Дзвіночок, Український Пасичник, Українське Юнацтво, Світ Дитини, Український Бескид, Сільський Господар, Правда, Христос Наша Сила, Місіонар, і др.

І так що солтис — то читач: Глосу Подгала, Взоровей Загроди, Пльону й Лемка. Що „Кулко Рольніче“ то Взорова Загрода та Пльон і т. д. Одначе не треба забувати і про тих наших братів, котрих організуе — музика, комуна, неділяма і т. ін. І їх треба вразумити, бо тоті бідаки духові не знають, що творять.

Під самоврядним оглядом у нашій Сандеччині створено чотири ніби чисто лемківські волости: Лабову, Тулич, Кривидо-село й Мушину. 6 чисто наших сіл давнішої Сандеччини: Матієва, Складиста, Мала розтока, обі Вірхомлі, Зубрик, повали до чисто польських гмін Навойової та Північної.

По селах тепер маємо радних і солтисів, а в зарядах волосних по двох лемків і по двох не лемків. У цих селах, що попали до польських волостей маємо тільки радних, солтисів та заступників. В чотирех осідках волосних зарядів: Лабова, Тулич, Кривидо-Живець, Мушина, маємо крім церков також і костели. Число вірних прибуває. Як бачимо то вибір волосних осідків був трафний.

Під шкільним оглядом витворився в селах нашій Лемківщині такий стан: „руснаки“ „трабують“, щоби собі теперішнє учительство забрали. Українці як на початку так і тепер говорять: Як світ світом, ще такого стану, щоби „племено“ мало в школі свій говір, не було! Одначе, добре би, якби всі ті, що мають себе за „руснаків“ і ті, що мають себе за укра-

їнців, у шкільних справах рука в руку пішли.

При кінці слід ще згадати, що на 48 осель нашій сандецькій Лемківщині е 32 церкви, 36 народних шкіл, 12 деталічних продажий алькоголю. Коли взяти ліз увагу, що „деталічна“ у нашій Сандеччині не богато рижниться від шинку, та що майже кожна крамниця і кобудемо мати 102 осередків пияоператива продає вино й пиво, то ченна.

В 1903 році наша Сандеччина числила 24,292 українського населення, 1,059 поляків і 1,004 жидів. У 1936 році це число побільшилося: поляків 6,970, жидів 5,088, українців-лемків 26,214 (з того 3,861 православних). Такий то короткий огляд нашій Сандеччині зблизька.

Одарка Тятива.

—0—

3 вороблицьких гараздів.

У Вороблику, коло Риманова, українці заложили „Сільський Господар“, а в зароділі москалі собі мертвий „Рольничий рускій союз“. Минулого року українці запровадили Дитячий Садок, вони давали і собі в цю дудку грати. Та щоб хоч чесною конкуренцією, а то постаралися оклеветати перед короснянським староством „домек мали, окна мале, занечищони, загхибйони“ і т. п. нісенітниці, що треба було багато заходів, щоби збити оті „аргументи“ й одержати дозвіл на садок у цьому році. На тім ще не кінець, бо „чужорозумовці“ з Вороблику ухвалили з громадської каси поміч в квоті 150 зл. на дитячу кольонію, спровадили „істинну“ московку й давай з церковної проповідниці вербувати дітей, обіщуючи навіть харч...

Кажуть, що ще „хтось там“ кинув... на ціль тої кольоні 100 зл., а отець дадуть молоко, ще „хтось там“ дасть дрова й кухарку й „лапка на мухи“ готова... А майбутність дітей кого обходить? „Не знав дід і я ніт“...

Вирішуйте передплату та присилайте належність за книжки!

„Вправді в українців і гарно вчать, і учителька спеціально по курсі для таких діточок, і... але в школі за дармо їсти дають та ніхто боком ся не буде смотрів“... Ще тамтої боїться за „досаду при колеї“...

Та... Прийде час, заговорять
І Дніпро, і гори,
І потече сто ріками
Кров у синє море.

писав наш пророк Шевченко, премудрого немудрі одурять. Хтось запитається чий ми діти а тоді соромно буде очі показати завиняшуму.

Цар Микола впад, Габсбурги впали, впаде ще й Сталін зі своїми прихвистнями і всякий враг, бо нема нічо крім Всевишнього і Правди вічного на світі!

Оцінка вартости обезпечення мешкальничих з господарських будинок е тепер дуже важка. Тому необхідним доповненням цього обезпечення е обезпечення господарських знарядів, хатньої обстанови, нашій й збійжя, що їх переводити під найкориснішими умовами

Т-ві Взаємних Обезпечень
„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

Юлія Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Кобиле, невеличка оселя над обома берегами річки Закобиле, творить межу між Березівським і Стришівським повітами.

Кожушка, український присілок парохії Полонної (4 км.) поблизу містечка Буківська.

Кокучка, село, віддалене 6 км. від парохії Велика Вірхомля в Сандецькій Землі.

Колачиці, село коло Ягайлоських Лучок у Корочанській Окрузі. (Порівняймо слова: кожух, кокошка, кокошник, колач з назвами цих сіл, — вяснитесь нам — хто закладав ці оселі).

Кальборн, польське село (давніше звалось Кальборн) біля Коросна.

Конечна, українське дочерне село парохії Ждині в Горличчині, з українською греко-католицькою церквою святого Василя Великого, колись самостійна парохія в 1800 році прилучена до Ждині.

Конечкова, польська оселя біля Стрижева; давніше належна до Близьки.

Королева Руська, українське село, віддалене 16 км. від Грибова, з українською греко-католицькою церквою Родження Пресвятої Богородиці, збудованою в 1815 році. Це село відоме вже в XV. сторіччі з різних судових документів про купню ерекціонального поля, данини й права села.

Королик Волоський, велике українське село, віддалене від заживленого містечка Римонова 10 км., з українською греко-католицькою церквою Перенесення Мошей святого Отця Николая, збудованою в 1843 році, поселене в XIV. сторіччі; зразу звалось село Короликова. До Сянока 37 км., до залізниці в Римонові — Вороблик Шляхоцький 15 км.

Королик Польський, віддалений 1 км. від Волоського (з лат. парохією й костелом).

Коросно, місто на шляху Загір'я-Тарнів, відоме з гутярського промислу; копальні й рафінерії нафти. В 1445 році маво це місто самоуправу на основі магдебурського (німецького) права й підля

гало вищому судові на сянському замку (АГЗ III 118).

Костарівці, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преп. Симеона Столпника, збудованою в 1872 році, віддалене 7½ км. від Сянока, 4 км. від залізниці в Руській Дубрівці; поселене ще в княжих часах (XIII—XIV сторіччя). Пізніші судові записки АГЗ XI 1908.

Костева (Коштова), українське село в Динівщині, віддалене 3 км. від Бахія, приналежне до перемиського повіту. Це гарне й відоме українське село.

Котань, українське дочерне селд, віддалене від української греко-католицької парохії в Крамплині 3 км., з українською греко-католицькою церквою святих Безср. Косми й Даміяна, збудованою в 1841 році. Найблище містечко (17 км.) Змигород.

Котів, українське село, приналежне до української греко-католицької парохії (3 км.) в Лавовій, Новосандецької Округи.

Крамплина, українське село, віддалене 33 км. від Ясла, 15 км. від Змигороду, з українською греко-католицькою церквою святих Безср. Косми й Даміяна, збудованою в 1782 році; поселене в XIV сторіччі.

Красна (Коростенка), українське село, віддалене 20 км. від Коросна, від залізниці в Стрижеві 16 км.; з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1914 році; поселене в XV. сторіччі.

Кремяна, давніше чисто українське дочерне село Яблонці Руської (2 км.) з українською греко-католицькою церквою Воведення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1867 році; в 1880—1889 роках перейшли мешканці села масово на латинський обряд (гляді: Східніми межами Лемківщини, Львів, 1937).

Крива, українське село в Горличчині, віддалене 6 км. від Незнайової, 26 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою святих Безср. Косми й Даміяна, збудованою в 1924 році.

Криве, колись чисто українське село, віддалене 8 км. від Дудні, 25 км. від Березова, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1759 році; давніше самостійна греко-католицька парохія.

Далі буде.

Українські греко-кат. дерев'яні церкви на Лемківщині

3 життя наших Братів за океаном.

Незвичайно мило поділитися з нашими Читачами вісткою, що наші Брати з Лемківщини за океаном займають чільне місце в суспільно-політичному житті нашої великої української еміграції у вільній землі Вашингтона.

Український Народний Союз у Вашингтоні згуртував біля себе майже всіх наших емігрантів на вільній землі Вашингтона. Невдамо відбулися великі наради цього Союзу, на котрих предсідник Українського Народного Союзу, громадянин М. Мурашко підкреслив, що У. Н. Союз і надалі буде держати давніх ідеалів і дбати про добро нашої української еміграції та Старого Краю. Крім 316 повноправних українських делегатів і 18 членів були присутні на нарадах представники американців. Саме підсекретар скарбу та один з провідників Демократичної Американської Партії Льюренс Вуд Робертс висказав свою похвалу для українських емігрантів — головню вуглекопів, що у великій мірі причинилися для здобуття Пенсильванії для президента Злучених Держав Північної Америки — Рузвельта.

Відтак др. А. Кібзей подав до відома, що звязки української еміграції з політичними кругами Америки значно поширилися та що українці серед них уже добре відомі.

Адвокат Михайло Пізнак з Нью Йорку представив зібраним конгресмена Джана Бойлена з Нью Йорку, котрий підчеркнув льояльність українців та їх боеві прикмети та закликав українців до організації словами: „Пам'ятайте, що тут нічого не можна робити без організації!“

З черги адвокат Роман Смуз з Шікаго представив конгресмена Адольфа Сабата з Шікаго, що є найстаршим членом конгресу; цей у своїй мові підчеркав, що українські емігранти використали вповні всі нагоди американського громадянства в часі війни та миру. Він взивав українців бути льояльними супроти своєї прибраної вітчизни та супроти своєї національності, що одно другому цілком не перечить.

Відтак конгресмен з Конетикет Герман П. Коллемен згадав про своє походження з України та пригадав на свої заходи добути при-

знання для української самостійності. Він радив українцям не журитися, що вони ще не мають свободи, бо „Риму не збудували за один день. Його будували довго, але встаети збудували“. Він висловив своє переконання, що Україна мусить бути самостійною державою.

По ньому забирали голос конгресмен з Каліфорнії, Пенсильванії, Мінесоти та других стейтів північної Америки.

По українські привітав делегатів поручник Американської Армії Теодор Колякука, що працює у Вашингтоні, у відділі кватиркування війська. Цей син нашої передплатниці громадянки Євдокії Калюка, українки-лемкини, котра своєю ідейністю та безкорисними успішними трудами багато добра зробила для нашої спільної ідеї. Честь її за це!

Слід також згадати, що на наради конвенції (переведення договору міжнародного характеру) Українського Народного Союзу прибули привітати делегатів три американські сенатори. Сенатор Роял С. Ковплекс ствердив, що Український Нарід признаний за один з найстарших зпоміж культурних народів, які знає історія. Цей нарід іде краще відомий зі своєї боротьби за волю та ідеали свободи. Тому саме українці є такі льояльні супроти Америки, бо вони переконані, що ті ідеали свободи слова, віри, зборів та організації в Америці можуть найкраще проявитися. Зокрема сенатор підчеркнув, що він займається основню еміграційними справами. І тому, говорив він, коли б якому українцеві сталася яка кривда в емігрантських справах, то хай покривджений дасть про це йому знати, а він подбає, щоб його справа була якнайсправедливіше полагоджена.

Сенатор Мур з Нью Джерзі запевнив, що він знає історію України, шпихліра Європи, та далі згадував, що знає душу емігранта, бо він є сином бідного ірландського робітника (Ірляндія це західний острів Бритійського архіпелагу, відланий від Великої Британії — Англії зі столицею Лондон — Ірландським морем, позатим облитий Атлянтійським океаном. — Ірландська держава господарської самостійности ще не має, мешкан-

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вдявляється

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

ців два і пів мільйона), котрий ніколи не мріяв про те, що його син може стати губернатором стейту й потім секретаром. Приглядаючись Українському Народові, говорив бесідник, ми набираємо переконання, що він не може пропасти, бо він вірить у Бога й свободу. А такий нарід ніколи не пропаде.

На закінченні конвенції Українського Народного Союзу вибрано головний уряд з Миколою Мурашко як предсідником, Дмитром Галиччи, секретарем, Романом Саоблоян — касіером; до Контрольної Комісії увійшов Дмитро Капітула родом з Свіжової волі Змигороду, др. А. Кібзей; радні: Т. Шпікула, І. Лисак, Микола Давискиба, І. Гузар, О. Зайоточий, І.Варшак, В. Дідик, Ю. Баволяк і Ст. Паливода.

Подяка за щедрий дар.

Комітет Будови Українського Народного Дому „Сіаського Господаря“ у Виробляках, переслав оцим надцирши вислови подяки і старокорисельське „Боже заплать!“ — „Об'єднанню Українського Народного Союзу“ в Джерзі, Н. Дж. в Америці, за щедрий дар у квоті 50 — амер. доларів, висланих на руки Т-ва „Просвіта“ у Львові, а призначених на будову Нар. Дому у Виробляках.

Виробляк, у серні 1937. р.

За Комітет Б. У. Н. Д. С. Г.

у Виробляках

голова:

А Галько

секретар:

Ст. Вархольак

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖИЊ“

Якщо ні —

то купіть сейчас і спробуйте, бо не дуже спляча і здорова кава для дітей і для старших!

Виробле кооп. фабрика домошок до кава

„Суспільний Промисл“

Львів — Богданівка ч. 30.

З наших сіл і міст

ЛОСЕ, НОВА ВЕСЬ, НОВОСАНДЕЧЧИНА.

В день сімдесятьдвохліття народження Іх Ексцеленції Кир Митрополита Андрея Шептицького, в нашій матерній церкві в Новій Весі, відправив торжественну св. Службу Божу наш канонік Всч. о. Смолянський Василь, до якої долучили молитви до Всевишнього з проською о уділовання сил, нашому Князеві Церкви Митрополитові, в дальшій праці для нашого Народу. — По скінченні св. Служби Божої, наш канонік в палких словах начеркнув значіння Ексцеленції Митрополита для нашого Народу, представив працю Іх для нашої Церкви, та нашої нужчої Батьківщини Лемківщини.

По скінченні річевої промови, Всч. о. канонік вніс для Ексцеленції Митрополита „Многочлітвє“, яке відспівав дуже гарно церковний хор зложений з новісєян і лосєян, під управою п. Льва Кобанього. Цілу св. Службу Божу також співав цей церковний хор.

Лосєяни.

ПОЛЯНИ - МИСЦІВСЬКІ КОЛО КРАМНОЇ.

Дня 18-го липня ц. р. основано в нашому селі господарсько-споживчу кооперативу на статутга Р. С. У. К. Від довшого часу ведено приготування й освідомлення села про цілі й завдання кооперативи, аж вікніці праці свідоміших одиниць увінчалась успіхом.

Це не подобалося нашим сусідам. І хоч самі нарікають, що в селі аж два жидівські склепи, хоч самі були ще донедавна за створенням кооперативи, то однак, коли кооперативу основано, вони тепер змінили свою думку! І чисто господарську справу „закрашують“ політикою! „Залужке рускон, то і ми вліпшеми се“ — кажуть. І тут власне на шім місці хочемо відповісти тим, що так говорять: Не робіть з нас політиків, бо нам добро села на серці. Кажете нам заложити „руску“ кооперативу. По що ж нам пхатись між чужих, коли в нас своє рідне, таке нам близьке. — Коли би Ви радили нам, маючи на увазі добро села, а не що інше, тоді ви може б і послушали Вас, та

ми розуміємо аж надто добре, про що Вам ходить: Всі Ви, що намовляєте нас до „русської“ кооперативи, пригадайте собі, а якщо Вас тоді не було між нами, розпитаєте такі наших людей, вони розкажуть Вам історію „русської“ кооперативи в нас і яка доля стрінула її! Другої такої нам не треба! — Не поможуть тут ніякі підписи ні намови, бо хоч повірять Вам ті, що ближче Вас стоять, ті, що скажуть так, як їм заграєте і, що на правду звикли примикати очі, ті, яким село вже не повірять, бо добре пізналося на них, то загал села бачать правду й за нею піде! Без Вашої поради! А Вам радимо лишити нас в спокою, даремне не трудитись! Хиба не знаєте Ви, що заборонений овоч найкраще смакує?

А тепер ще кілька сів до тих „ніби наших“, що боячись стратити ласку й маючи власне добро на увазі, йдуть проти волі загалу. Послушайте, що каже наша приповідка: неправдою світ перейде, назад не вернеш. Памятайте теж про те й завершити зі злоти дороги ще поки час!

Член кооперативи.

СЕМУШОВА, ПОВ. СЯНІК.

Дня 25. липня ц. р. відіграв Аморський Гурток при місцевій Читальні „Просвіти“ штуку п. н. „Розумний і дурень“. Аматори вивалялись зі своїх завдань добре.

Слід замітити, що проби на згадану штуку відбувались серед „найгорячішого“ жнива. Однак Аматори на те не зважали. Кожний аматор старався, щоби кожного вечора бути на проби.

Перед виставою й по виставі відбулася танкова забава. На саму забаву розпродано понад 100 білетів. Були на ній хлопці й дівчата з усіх

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були обезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життява обезпека заключена Іх батьком в Товаристві

„КАРПАТІЯ“.

доосколичних сіл. Дуже приємно, що крім Просвітян, багато було таких, що вважають себе може й досі „русинами“. Про те всі бавилися звірцево, як Одної Матері Діти. Всі бавилися так, як це годиться нашим свідомим українцям. Заслуга в тім в першій мірі молоді зі Семушови, що не раз, щоб доволонити Гостей, самі менше бавилися.

Значну частину чистого доходу призначено на місцевий дитячий садок.

Честь Вам Просвітяни!

Свій.

БОНАРІВКА КОЛО СТРИЖЕВА.

Свято Пренайсвятішої Евхаристії відбулося в нашому селі якнайвеличавіше. Завдяки великій праці нашого пароха, отця Івана Кюфаса та відповідній підготовці всіх наших культурно-освітніх товариств і установ побудовано чотири престולי, гарно замаєні квітами, килимами, вишивками кожних престіла на інший лад. Перший престіл стояв біля дороги від східної сторони церкви, побудований Читальнею „Просвіта“ й Кружком „Рідна Школа“; другий від півночі Т-вом „Луг“ і споживчою кооперативою „Згода“, третій від заходу Кружком „Союзу Українок“ і кредитовою кооперативою „Ошадність“, четвертий від полудня Брацтвом Ч. Покрова Пресвятої Богородиці. Найкращий престіл був Луговиків, до його йшла процесія крізь триюмфальну браму з написом: „Витай між нами Христе, витай!“ При кожному престолі стояв Заряд Т-ва, що при читанні святої Євангелії держав святу книгу в руках, малі дівчата силпали квіти, а луговички й луговики стояли в ряді. (Шкода, що зника затема та не могли ми дати кліші — Ред.).

Одночасно записуємо в культурну хроніку нашої Лемківщини дуже цінну подію в пошану українському життю, саме про вчорішнє відсвяткування в Бонарівці 10-тиліття існування споживчої кооперативи „Згода“, одної з найкращих кооператив у Лемківщині та

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА

фабрика
у
у Львові

вул.
Потольського
ч. 85 а.

10 ліття ревної душпастирської праці нашого духовного провідника, Впр. о. декана Івана Клофаса в Бонарівці.

З цього приводу складаємо разом з нашими Братами в Бонарівці якнайщиріше бажання Впр. отю Деканові кріпких сил до дальшої праці для слави нашої Небесної Матірки й Христа-Царя, — а Кооперативні „Зогда“ бажамо багато нових членів і створення своїх філій у Стрижневі і т. д.

МОРОХІВ КОЛО ЗАГРЯ.

На весілі Івана Гриця з Наталкою Попович у Морохіві зложили весільні гості добровільно в Рідну Школу квоту 2.65 зл. Боже заплаť!

ТЕРЕБЧА КОЛО СЯНОКА.

Старство в Сяноці покарало Миколу Ваганка в Тереччі карою 10 злотих, або 2 дні арешту за введення в Тереччі без дозволу влади збірки на „Рідну Школу“.

ПАВЛОКОМА КОЛО БЕРЕЗОВА.

В нашому селі, як щороку, так і в часі цьогорічних Зелених Свят відбулася торжествена панакхда на могили Українських Стрільців. По всьотій Хвалі Божій вишла процесія з церкви в сторону могили, співаючи побожні пісні. На могили відправив панакхду Впр. о. Василь Шевчук, місцевий український душпастир. По панакхді всі розійшлися спокійно до хат.

ДОБРА ШЛЯХОЦЬКА КОЛО МРИГОЛОДУ.

Аматорський Гурток з Володжда давав у Добрий в салі Народнього Дому релігійну виставу п. н. „Голгофта“. Всі аматори вивязалися якнайкраще зо своїх завдань, слухачі з великим зворушенням і заінтересуванням слідували за грою аматорів. Було багато гостей з Доброї та чужих, тому й дохід був би не найгірший, але треба було заплатити 11 зл. за дозвіл на виставу, бо добрянський шляхтї чомусь не дуже спішно до „Просвіти“, лише до „Кола шляхецького“ — декому навіть до комунарського „Шастя“. Час Добрянні піти до голови по розум і заснувати в селі читальню „Просвіти“. Направду, з вас сусіди сміються!!!

ВАРА, ПОВІТ БЕРЕЗІВ.

По довгих стараннях відбулися в нашому селі оснувальні Загальні

Збори Кружка „Рідної Школи“. Головою Кружка вибраний Андрій Бернадик, містоголовою Андрій Львович, секретарем Володимир Глушек, скарбником Михайло Луць, бібліотекарем Андрій Тимцьо.

Новозаснованому Кружкуві бажамо якнайкращих успіхів у культурній праці — водночас прохамо наші українські Видавництва у Львові вислати нашим Братам у Варі книжки до їх бібліотеки.

ЛОДИНА КОЛО МРИГОЛОДУ.

За шапку мазепинку, спроваджену з роботи Українських Івалідів у Львові, покарали громадянина Володимира Пристама 5 денним арештом. Крім того за співання з товаришами пісні „Гей у лузі червона калина“ покарали теж Пристама на донесення зредукованого солтиса з Лодини карою двох днів арешту. На внесений відклик сянїцький суд побільшив кару на 7 днів арешту.

СЕМУШЕВА КОЛО СЯНОКА.

Осип Стадник з Семушевої пішов як до Риманова, щоб заробити тецхо на вдержання своєї рідни. По довгий службі пан, в котрого Стадник працював, не хотів йому нічого заплатити. Покривджений забрав собі панське убрання. За це покарали його 9 місячною тюрмою. Ця сумна подія хай буде всім пересторогою, що самому не вільно робити собі справедливости, лише треба вразі опору службодавця подати справу до суду праці, де подбають, що пан мусить виплатити свому наймитові належну йому заслуженню.

ВОЛОДЖ ПОВ. СЯНІК.

Дня 4. 7. ц. р. прїхали до Володжда якісь пани та зажадали від місцевого отця пароха, щоб проголошено в церкві, щоб усі матері зійшлися біля 4. години пополудні зі своїми дітьми до Народнього Дому на заложення „шкільнонія“. Коли ті панове почули, що у Володжді населення українське, з дива не могли вийти та сказали, що перший раз про це чують. Хоч у церкві проголошено годину збірки, пани в 4. годині застали в Народньому Домі лиш самі стіни, та, як не миті посідали на фіру й цезули зо села як учорашній день... Володждани не хочуть кави ані дарових булок.

найважливішу
господинню
вдоволяє

МИЛО

ЦЕНТРОСОЮЗ

СИНІВ КОЛО РИМАНОВА.

У цьому селі задумують будувати нову велику з клясову школу. Вже навезли кілька тисяч цегли. Будову зачнуть у 1938 році. Зо старої школи збудують Громадський Дім. Якщо енергійний теперішній солтис, Петро Майно, викаже разом з другими чільнішими громадянами Синєва свою рішучість та не буде зважати на підлий спротив деяких темних одиниць, які не розуміють значення здорові та відповідної школи в селі, слід сподіватися, що село Синів докінчить належно будову школи.

До того треба пам'ятати, що школу не будувється на один рік, тому майстрів треба добре доглядати, щоб не спарчати будови, як приміром моста, що його ставили під Рудавкою. Поправка вже дорожча, як нова будова. — Шасті Боже до великого діла!

Ще одна коротка заввага: Село Синів на перший погляд має досить культурний вигляд. І хати криті бляхою, й садочок біля хати, в декого цементова гноівня, — але подивись брате ближче — страх теж огортає. У селі що хата — то коршма й шпїрнтайка! П'ячать старі, молоді й діти. І вправі „стражаків“ кінчається на шпїрнтайці. Не дивуємося таким, що здохлими кобилами гандлюють, або таким, що з Франції „великі робітники“ повітали, та ще таким, що жидо-комунарськими наймити стали, але в Синєві — кажуть — є ще порядні газди! Чи Ви чесні газди хочете спокійно приглядатися, як такі нікчемні типи вкривають село ганьбою? Гей, ви пане солтисе та ви радні зробіть уже раз кінець тому дикунському звичаєві, на те виграли всі, щоб порядок був у селі! Не вільно вам говорити „що мене хтось обходить“ — ціла відповідальність за лад, здоровля, культуру села тяжить на ваших головах! Мудрій голові досить по слові...

Трагічна Апостолятуса.

ПРО ЩО НЕ ПИШЕТЬСЯ Й НЕ ГОВОРИТЬСЯ НА ЛЕКВІЩИНІ

Написав Остап Далекий, Спів

Коли входимо в одне село, біля Нар. Дому, типового для Лемківщини, топалять селяни. З будинку чути було музику.

— Що це? — питаємо.

— Чугальні дає вечеріці — кажуть. — Отець парох дозволив до 11-ої год. забаву, щоб придбати трошки фондів. На часописі, ..

До 3 сіл парохії приходило коло 70 часописів, з того 16 „Місіонарів“, 10 „Літарична Пресвати Богородиці“ і коло 20 чисел „Українського Бескідю“. З цієї останнього газетою цікаво: продає П. Ходзько калюптери, один 6, другий 10 чисел, хоч на терені славної Апостолятської Адміністрації це... виключити часопис.

ЕККОМУНІКА НАЦ. ПРЕСИ.

Так є в „Вістях Апостолятської Адміністрації лемківщини“. Цей титул в усіх її змінах „ять“, „йорі“ в інших стародавніх баржахолу польовалися над починком прецеден розпорядки: вже славенні о. Іван Польський, („Діал. Бжарка“ коло відпису) намагалися стимити колододу проти національної стими що охоняла в лемківщині і зиди того рук аналізи розпорядки, які колись одудити студіювати не історія, а пемігрити: заворушити, порушувати у проповідях „нац. тематику, заворуши видирави паахид та ших оглослуєши у нац. свая, вказав свещенікам купувати літургичне вино не в „Торголь“ а в „Зедичено Капльнуф“ у Свентоховицях пригада про безоглядний послух свещеніка Адміністрації (мають не дуже було добре з послушком, хоч би у агідних справах) про обовязкову „вару“ у о. Польського родни свещеніка, доручення передплатувати: „Іл соедиченію“ і т. д. Але верхком цих розпорядків є два розпорядки в ч. XI „Вістей“ з вітні ч. р. Там є доповідно: ;Заборона політики в церкві. Заборонється поново співати (всі писане з „ять“ і „йорі“) в Церквах пісьн ;Боже Великий“. Так само заборонється декорувати іконостас і други ікони лентами — та черговий: Заборона часописів. Забороняється пренумерувати, читати і поширювати часописі ;Наш Лемко“ і „Український Бескід“; тому; що они ширять роздор меж населенням“.

Оба остани розпорядки — це вже здобутки о. Свєржжиского, що пришов на зміну о. Польського і висид їх такий, що о. „Вісти“ купують різні люди, як історичний документ (я дстав їх в одного сільського діяча, що тримав їх у теці з написом: ;Документи нашого ліхолиття“), а ;Нашому Лемкові й ;Українському Бескідю“ не треба було кращої реклами.

;ТЕРОР О. СВЕКЕРЖИНСКОГО.

Нац. діяч, в якого в Сяноці я зметшав, просив мене не згадувати його прізвища. Тут такі відносини, що що нараються Апостолятській Адміністрації — попадає атоматично в конфлікт з адм. владою. Це правда, хоч і як прикро констатувати такий звязок та „спільну ак-

цію“. ;Атец“ Свєкержжискі; („Кацдер Курій“ коло відпису), якого тут внаше не називають, як чорним духом Лемківщини і побувшиш якого о. Медвєцького огато зискав би на авторитет, показ і позиції, розов в Лемківщині такий терор, що свещеніки Лемківщини болять голосної розмови з посторонни і своїтні, а будякий донос поштар чи свещеніка, ба саме підозріння, що свещенік ;зукраїстауєт“ — равнається його матеріялий руєш. Такого свещеніка моментально переводять до т. зв. чортових дір і оце в остинному тивкі сталася така історія з о. Мих. Фургалевичем, доволним парохом Короляка волосткого. Одноякою провіною о. Фургалевича було те, що він — ширій Українцєв, — але цього було досить, щоб о. Свєкержжискі пернаув його до забитого дошка-ми Милка — нужденної парохії у гайбоких горах, на сямій чеській тривіції. На місце о. Фургалевича пішов „лятувати“ „руссько“ ідею відомий москвофіл о. Венгровиц.

БАНКРОТИ В НАСТУП.

А проте і о. Свєкержжискому, ні о. Венгровицєви, ні діалі їх піш не вдалось вже вирятувати колтунок іл затиняючого каплетва. Всі звязки на землі й неби кажуть, що власне заидки Ал. Адміністрації і політики о. Свєкержжиского — про його новеділку чимало цікавого розказують у Сяноці, де він був катехитом та „русским деталем“ — власне завдяки цій політиці Лемківщина буде за 10 літ ширю-українським по лемківськи вперим бастионом, на який атомігнуться зуби ворожих зазіхань. За 10 літ — бо тільки має тривати, згідно з конкордатом, Ал. Адміністрація, прізвищеня у своїй основі на заборолу проти посиленого розкладового православя із цій землі. Сьогодні, по двух роках, можна сміло ствердити, що політика капцських банкрутів не наवरнула й не вперне з православя відного „схизматика“, але можна теж ствердити, що сама Апостолятська Адміністрація, якщо її згорі прізначена була тепершня роля й тепершній провід, Фатальне неспрозуміння й лєречення само в собі.

Ніні о. Польський — замаловідсотковий капан в о. Свєкержжискої, що намагаться вакинути свій личный вплив легковірному о. Медвєцькому, хибному

життєвому знавцєві, а нечайну смерть о. Масцхова вважає загал нальцем Божиим — як зараз побачимо — не без рації.

МИ Е РУСИНИ!..

Від свого верпоучиню Лемківська Адміністрація стала гніздою, вигрівальною й пропагандним апаратом каплетва, забуваючи про те, що власне каплетство довело до трагічних переходів на православя. „Вісти“ стали переводити у практику те, що два інші органи Лемківщини — Криницький, — капцсько-туманістий „Лемко“ й ідіотичний своєю тезою про 400 тис. грекокатоліків-Польків „Грекокатолік“ а Кракова — пропагандали. В трівку з туманни „Вісти“ створили нову „пресу“ для Лемківщини, який робувти місце еккомунікації та адміністраційним засобам. Бл. п. др. Вас. Масцхох у першій своїй „доповідані“ писав до Лемки: ;Я і ви є русинами. Ще вчера ви були русини, а ніні вас, тих самих людей шакше називати, то кожий видит, що тут не все в порядку“ (дословно, стор. 8). Той сам о. Масцхох на рік до свого іменування вирало писав у „Нині“, що Лемки є частиною 40-мільйонного українського народу. Давній розпорядок о. Польського, яким патрунував о. Масцхох, були тільки консеквенцією з „доповіданія“. На Лемківщині пішла капцська атака з трох сторін: зі школи освіленіи „Лемківський Бжварен“, згідною пресою й адміністраційним заходами, врешті з проповіданіц, що має найбільший вплив на відданого своїй вірі Лемка.

Ніні цей наступ є в повному ході, а о. Свєкержжиский є покищо паном життя і смерті. Риманішська, криницька і сивецька капцська докишотерія добуває з закамарків різне старе баряхолу і зобрється під його проведом до остаточного удару на українські бастиони Лемківщини.

А ЛЕМКО?

А ці бастиони стоять твердо. Національні діячі сміхаються з наступу докишотів. Лемко вже давно дозрів. Ніні затиснувся рух, закуєш губи й дивитись на цей похід тивей, що розгулявся над його головою, за його і його дітей дущу, байдуже.

Лемко вірять в Богу справедливність. І вірять, що кого Бог любить, тому дає важкий хрест.

Лемківщина іде сьогодні з таким власне хрестом до свого світлого відродження. („Неділя“ ч. 25).

Гр.-кат. Ев. Писецкий Коциловский на Лемківщині.